

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

عنوان مقاله: بررسی رابطه ی ساحت، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های

آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس

نام و نام خانوادگی نویسندهگان:

1- رحیم ارشادی 2- لیلا جعفری

1- کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد واحد بندرعباس، هرمزگان، ایران

ershadi1370@yahoo.com

09176484783

2- لیسانس روانشناسی، دانشگاه پیام نور واحد بندرعباس، هرمزگان، ایران

@gmail.com1375Jafari.leila.

09170703204

چکیده

این تحقیق با هدف تعیین رابطه ی رابطه ی ساحت، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس انجام شد، روش این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی میباشد، جامعه آماری شامل کلیه مدیران مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس به تعداد 157 مدیر می باشد و روش نمونه گیری تصادفی ساده و حجم نمونه باتوجه به جدول مورگان برای 113 مدیر ابتدایی تعیین شد، ابزارمورد استفاده دراین تحقیق شامل پرسشنامه ی محقق ساخته می باشد، روش های آماری مورد استفاده دراین تحقیق شامل آمارتوصیفی (درصد، فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آماراستنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون ساده، آزمون کولموگورف اسمیرنوف) می باشد.

نتایج تحقیق نشان داد که بین ساحت، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس با مقدار بتای 0/269 در سطح معنی داری کمتر از 0/05 رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

کلمات کلیدی: ساحت های شش گانه، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی، مدیران مدارس ابتدایی، ساحت، تربیت سیاسی و اجتماعی

مقدمه:

عرصه تعلیم و تربیت از مهمترین زیرساخت های تعالی همه جانبه کشور و ابزار جدی برای ارتقای سرمایه انسانی شایسته کشور در عرصه های مختلف است. تعلیم و تربیت دارای کارکردهای مختلفی از جمله علمی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی است. از این رو موضوعی مهم و ابزاری موثر و کارآمد برای توسعه علمی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی شناخته می شود (مرزوقی، 1384).

نظام آموزش و پرورش کشور به رغم فعالیت های اصلاحی و تلاشی که برای بهبود اجزاء و عناصر آن در طول سه دهه بعد از انقلاب اسلامی در آن انجام داده است، بدلیل عدم ابتناء بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی نتوانسته است کارکرد مورد انتظار را داشته باشد، به گونه ای که بتواند تربیت یافتگانی در تراز جمهوری اسلامی پرورش دهد که از شایستگی ها و توانمندی های اعتقادی، عاطفی و رفتاری و هماهنگ با نیازهای جامعه برخوردار باشند (شورای عالی آموزش و پرورش، 1390).

ساحت اجتماعی و سیاسی: این ساحت ناظر به ارتباط مناسب با دیگر اعضای خانواده، خویشاوندان، دوستان، همسایگان، همکاران و ...، تعامل شایسته با نهاد دولت و سایر نهادهای مدنی و سیاسی (رعایت قانون، مسئولیت پذیری، مشارکت اجتماعی و سیاسی، پاسداشت ارزشهای اجتماعی)،

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

کسب دانش، اخلاق اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی (بردباری، وفاق و همدلی، درک و فهم اجتماعی، مسالمت جویی، درک و فهم سیاسی، عدالت اجتماعی، درک و تعامل میان فرهنگی، تفاهم بین المللی، حفظ وحدت و تفاهم ملی است) شورای عالی آموزش و پرورش، 1390). این ساحت هرگونه استبداد و دیکتاتوری را نفی می‌کند و درک و فهم را منحصر به خود نمی‌داند بلکه برای تمام انسانها احترام قائل است و قلمرو حق و حقیقت را منحصر در فهم خود نمی‌کند (صدرالدین شیرازی، 1387).

پیشینه تحقیق :

یوسف زاده چوسری ، شاه مرادی (1399) ، در پژوهشی با عنوان ارائه مدل برنامه درسی تربیت سیاسی بر اساس ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش برای دانش آموزان دوره ی متوسطه اول با رویکرد کیفی انجام شد. نتایج حاصل از این پژوهش این بود که دروس اجتماعی، فارسی ، مهارت های نگارشی ، و فرهنگ و هنر از بیشترین پتانسیل برای پرداختن به برنامه درسی تربیت سیاسی در دوره ی متوسطه اول برخوردارند . در نتیجه می توان گفت که جامعیت و توجه به عناصر موثر برنامه درسی فوق الذکر می تواند به بهبود سطح دانش ، نگرش و بینش سیاسی دانش آموزان متوسطه اول کمک کند.

یزدانی ، محمدی پویا ، بیجنوند (1398) ، در پژوهشی با عنوان احصاء مصادیق های ساحت تربیتی شش گانه سند تحول بنیادین آموزش پرورش و در قرآن کریم ، یافته ها حاکی از آن است که اولاً گزاره های تربیتی سند تحول بنیادین با آموزه های قرآن کریم همسویی داشته و ثانیاً چنانچه این مصادیق و آموزه ها در فرایند تعلیم و تربیت به کار گرفته و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به درستی عملیاتی شود، می -توان انتظار تربیت متریبانی در راستای آموزه های قرآنی را داشت.

دهقانی ، دره باغی ، فرجی (1396) ، در پژوهشی با عنوان مطالعه مولفه های سرمایه اجتماعی - اسلامی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بر اساس یافته های پژوهش ، وجود رهبری اسلامی در راس امور و رابطه داشتن اعضای جامعه و سازمان بر مبنای اخوت برای تقویت بعد ساختاری سرمایه اجتماعی اسلامی در سازمان و جامعه ، ضروری به نظر می رسد . عنصر محوری در بعد شناختی ، مساله اعتماد است که هم باید میان رهبر و اعضا و هم میان اعضای جامعه تعمیق داده شود. همچنین برای تحکیم بعد رابطه ای، بر تقویت هنجار های دینی و حذف ناهنجاری ها که در اصطلاح دینی " معروف " و " منکر " نامیده می شود ، تاکید شده است . یافته های مطالعه در بخش کمی نیز حاکی از آن است که در سند تحول ، 49% به بعد ساختاری ، 22% به بعد شناختی و 29% به بعد رابطه ای پرداخته شده است.

وفایی ، فضل الهی قمشی ، طالعی فرد (1395) ، در پژوهشی با عنوان بررسی میزان توجه به ساحت‌های شش گانه تربیت سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در کتابهای درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی جمهوری اسلامی ایران که روش پژوهش توصیفی از نوع تحلیل محتوا بود. جامعه تحلیلی شامل کتاب های درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی در سال تحصیلی 94-95 و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (1390) بود که با توجه به ماهیت موضوع و محدودیت جامعه پژوهش نمونه گیری انجام نشد و کل جامعه تحلیلی مورد مطالعه قرار گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات سیاهه تحلیل محتوا بود که روایی آن با استفاده از قضاوت متخصصان تعیین شد. داده های حاصل با استفاده از شاخصهای آمار توصیفی در فرایند تحلیلی آنتروپی شانون، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان دادند: در کتابهای مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی 528 مرتبه به ساحت‌های شش گانه تربیتی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش توجه شده، که به تفکیک در پایه های سوم، چهارم، پنجم بعد علمی و فناوری ششم به ترتیب 138 ، 87، 136 و 167 مرتبه میباشد. از میان ابعاد مورد بررسی، به فناوری با میزان بار اطلاعاتی 0/980 و ضریب اهمیت 0/178 بیشترین توجه را به

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

خود اختصاص داده است، این در حالی است که بعد اقتصادی و حرفه ای با میزان بار اطلاعاتی 0/733 و ضریب اهمیت 0/133 کمترین میزان توجه را به خود اختصاص داده است.

الرا بلیا و همکاران (2018) در پژوهشی تحت عنوان " بررسی شیوه هایی برای ارزیابی کیفیت نور در محیط های آموزشی " به این نتیجه رسیدند که استاندارد فعلی برای روشنایی کلاسهای درس (روشنایی، شاخص روشنایی متحرک، و غیره) باید رعایت شود؛ بنابراین می توان از نور به عنوان یکی از شاخص های کیفیت فضای آموزشی نام برد.

ساراکای و داسکین (2016) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین امکانات خدمات آموزشی و کیفیت آموزش: مطالعه تجربی از دانشگاه های شمالی قبرس انجام داد. یافته ها نشان داد که بین امکانات خدمات آموزشی و کیفیت آموزش رابطه معناداری وجود دارد.

اصلی و گوکترک (2016) در پژوهشی تحت عنوان " ارزیابی دانش آموزان برای سنجش کیفیت آموزشی " به این نتیجه رسیدند که 1-تضمین کیفیت در سطح اجرای برنامه (روش تدریس معلمان) 9-دریافت بازخورد از دانش آموزان در مورد مناسب بودن فعالیت ها برای نیازهای یادگیری آنها (ارزشیابی) 3-دانش آموزان را به بازتاب در توسعه مهارت های زبان خود را شناسایی و آنچه آنها هنوز باید یاد بگیرند که می توانند برای بهبود تدریس مفید باشند را شناسایی کنند 4-دانش آموزان با درگیر شدن در فرصت های یادگیری فراتر از کلاس آگاهی خود را بالا ببرند 5-مذاکره برای تاکید در پیشرفت برنامه ها. شرکت کنندگان از نظر کیفیت و اهداف دوره، عملکرد معلم، یادگیری، پیشرفت، مواد آموزشی، حمایت از یادگیری، فناوری اطلاعات و ارتباطات را ارزیابی خواهند کرد.

نیکولاز (2015) در پژوهشی تحت عنوان " کیفیت فرایند آموزشی از طریق رهبری کلاس درس " این مطالعه از تعریف کلاس به عنوان یک جامعه کوچک آموزشی آغاز می شود که از طریق تمرین قوانین و رفتار ساده، بستر ایده آل برای توسعه رهبری توسط عناصر آموزشی را نشان می دهد. این استراتژی ها به عنوان آموزش مهارت های رهبری ایجاد می شود که شامل: سازماندهی محیط یادگیری، تعیین اهداف، مدیریت زمان، ارتباط مؤثر و توسعه شبکه های ارتباطی، حل مسائل، حل منازعات، افزایش اعتماد به نفس و غیره

الگا و همکاران (2015) در پژوهشی تحت عنوان "یادگیری الکترونیکی به عنوان راهی برای بهبود کیفیت آموزش برای دانشجویان بین المللی" نتایج تحقیق شان نشان داد که استفاده از یادگیری الکترونیکی در فرایند آموزشی، کیفیت آموزش عملی را بهبود می بخشد و درک درستی از دوره را فراهم می کند .

روش تحقیق:

بر اساس هدف: از آنجایی که تحقیق رابطه ی رابطه ی ساحت، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس مورد مطالعه قرار خواهد داد جزء تحقیقات کاربردی محسوب می شود. پژوهش کاربردی، پژوهشی است که با استفاده از نتایج تحقیقات بنیادی به منظور بهبود و به کمال رساندن رفتار ها، روش ها، ابزارها، تولیدات، الگوها و ... مورد استفاده جوامع انسانی انجام می شود.

بر اساس محتوی: نوع روش تحقیق در این پژوهش به تناسب موضوع در جهت دستیابی به اهداف از روش توصیفی از نوع همبستگی استفاده می شود.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

در روش تحقیق همبستگی برکشف وجود رابطه بین دو گروه از اطلاعات تاکید می شود، محقق می خواهد بداند که آیا بین دو چیز یا دو گروه اطلاعات رابطه یا همبستگی وجود دارد یا خیر. (حافظ نیا ، ۱۳۹۴).

روش توصیفی ، روشی است که محقق پدیده را بدون دخل و تصرف و عینا همان گونه که هست مورد بررسی قرار می دهد و راه حل های پیشنهادی خود را در پایان ارائه می دهد. (نادری ، ۱۳۸۵).

انجام تحقیق توصیفی از لحاظ روش گرد آوری اطلاعات را می توان به کتابخانه ای ، مشاهده ای و پیمایشی تقسیم کرد . در این تحقیق روش پیمایشی جهت گرد آوری اطلاعات استفاده شده است ، لذا آن را می توان در زمره تحقیق های میدانی قرار داد .

در این نوع تحقیق به توصیف و تفسیر شرایط و روابط موجود پرداخته می شود و بررسی های انجام شده بر اساس این روش در سازمانهای واقعی و توسط افراد واقعی صورت می پذیرد و متغیر ها در این روش دستکاری نمی شوند و در حالت طبیعی مورد بررسی قرار می یزند و این از برتریهای روش تحقیق توصیفی در مطالعات سازمانی است .

ساحت های شش گانه ی تربیتی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

ساحت های مندرج در فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران شامل: تعلیم و تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، تعلیم و تربیت زیباشناختی و هنری، تعلیم و تربیت اقتصادی و حرفه ای، تعلیم و تربیت علمی و فناورانه، تعلیم و تربیت زیستی و بدنی ، تعلیم و تربیت سیاسی و اجتماعی میباشد. (سند تحول آموزش و پرورش ، ۱۳۹۰)

ساحت تربیتی اجتماعی و سیاسی

الف (حدود و قلمرو :

ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی بخشی از جریان تربیت رسمی و عمومی ناظر به کسب شایستگی هایی است که متریبان را قادر می سازد تا شهروندانی فعال و آگاه باشند و در فعالیتهای سیاسی واجتماعی مشارکت کنند. قلمرو ساحت تربیت اجتماعی سیاسی شامل موارد زیر است:
ارتباط مناسب با دیگران (اعضای خانواده، خویشاوندان، دوستان، همسایگان و همکاران و...) ، تعامل شایسته با نهاد دولت و سایر نهادهای مدنی و سیاسی (رعایت قانون، مسئولیت پذیری، مشارکت اجتماعی و سیاسی، پاسداشت ارزشهای اجتماعی)، کسب دانش و اخلاق اجتماعی و مهارتهای ارتباطی (بردباری، وفاق و همدلی، درک و فهم اجتماعی، مسالمت جویی، درک و فهم سیاسی، عدالت اجتماعی، درک و تعامل میان فرهنگی، تفاهم بین المللی، حفظ وحدت و تفاهم، توانایی های زبان ملی(فارسی) محلی، جهانی (عربی، انگلیسی و...) است. (مبانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۱۳۹۰)

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

ب) رویکرد:

جهت گیری ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی، تربیت برای عضویت فضیلت مدارانه در "خانواده صالح و جامعه صالح" است. ارتباط با خانواده یکی از اساسی ترین مؤلفه های ارتباط است که در شکل گیری بنیادی های هویت انسانها نقشی انکار نشدنی دارد. بر این اساس، زندگی خانوادگی، آمادگی برای آن و شکل گیری و تداوم این شکل از حیات اجتماعی از مؤلفه های اصلی و اساسی تربیت اجتماعی است. در تربیت رسمی و عمومی، صرف نظر از تأکید بر شایستگی های پایه (عواملی که به تقویت نهاد خانواده منجر می شوند و از لوازم استحکام خانواده محسوب میگردند، به نقش های جنسیتی مانند نقش پدری و نقش مادری نیز توجه جدی میشود. در واقع آمادگی برای زندگی مشترک خانوادگی از شایستگی های مشترکی است که چنانچه گذشت در کانون توجه تربیت رسمی و عمومی نیز قرار می گیرد، اما رویکرد تربیت جنسیتی در تربیت رسمی و عمومی یک رویکرد نرم است. منظور از رویکرد نرم توجه به سطح رشدی است و این که وظیفه اصلی ایجاد آمادگی برای تشکیل خانواده (ازدواج) برعهده نهادهای ذی ربط خواهد بود. اما به هر حال تربیت رسمی و عمومی آمادگی های لازم را برای کسب صفات و توانمندی ها و مهارتهای لازم را برای زندگی خانوادگی و در واقع، تکوین هویت جنسیتی متریبان فراهم می آورد. به طور کلی تربیت رسمی و عمومی، با توجه به ظرفیتهای خود، برای دنبال کردن سیاست تشکیل و حفظ خانواده صالح و در راستای شکل گیری جامعه صالح، زمینه های لازم را دنبال خواهد نمود ایجاد به آمادگی برای عضویت در جامعه صالح، به لحاظ اهمیت کلیدی واژه شهروندی، در مباحث مربوط به تربیت اجتماعی و سیاسی مورد توجه قرار گرفته است. بی گمان تربیت شهروندان خوب یکی از دل مشغولی های اکثر نظام های تربیتی در بسیاری از کشورهای دنیاست. مسائل و مشکلاتی هم که در حوزه اجتماعی در کشورمان پدید می آید ضرورت باز اندیشی در تربیت شهروندی را می طلبد. به کارگیری واژه فضیلت مدار در این رویکرد نیز حاکی از اهمیت توجه کردن به مباحث ارزشی و اخلاقی و لحاظ کردن آنها در این نوع تربیت است. اخلاق به منزله آیین نامه ای است که انسان را، به لحاظ انسان بودن، موظف می سازد آن را رعایت کند. چنین دستورالعمل ها و آیین نامه های اخلاقی در دین و دستورات دینی، به بهترین نحو مورد تأکید قرار گرفته اند. دین که در واقع سپهر فراگیر تمام ساختارها و سازوکارهای اجتماعی و سیاسی و منبع هنجارفرست (نظام معیار) در تربیت اجتماعی و سیاسی است باید مورد نظر قرارگیرد و نقش بی بدیل خود را در هدایت و اعتلای مناسبات اجتماعی در سطح خانوادگی و اجتماعی ایفا کند؛ چرا که اصلاح رابطه با خدا که اصلاح رابطه با خود، دیگران و طبیعت را نیز به همراه خواهد داشت در تربیت اجتماعی و سیاسی عنصری کلیدی است و به آن جهت خواهد داد. (مبانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، 1390).

ج) اصول:

- 1- توجه به روابط سازنده متریب و جامعه
- 2- فراهم ساختن زمینه خروج متریبی از خودمحوری، خودکامگی و استبداد
- 3- نگرستن به حقوق و مسئولیت های خانوادگی و اجتماعی به صورت دو عنصر مکمل
- 4- مورد نظر قرار گرفتن فردیت ممتاز و متمایز آدمی و عزت متریبی و جامعه
- 5- تأکید بر قانون مندی و قانون مداری (پذیرش قانون اساسی کشور به مثابه میثاق ملی)
- 6- توجه به شایستگی های پایه برای مشارکت فعال (عمل آگاهانه و آزادانه) متریبان در مدیریت زندگی 7- فردی و اجتماعی؛ حیات خانوادگی، مدرسه ای، اجتماعی و سیاسی توجه به شایستگی های پایه و ویژه (با رویکرد نرم) برای تشکیل خانواده صالح به مثابه مولفه اساسی و تداوم بخش حیات جامعه صالح؛
- 8- توجه به بازیابی موقعیت خود در دامنه سنت های اجتماعی و در بستر فرهنگ و روابط اجتماعی و خانوادگی با نگاهی گزینشی و اقدام برای اصلاح و بهبود مستمر آن
- 9- تأکید بر هویت مشترک (انسانی، اسلامی، ایرانی) برای وحدت ملی و انسجام اجتماعی
- 10- تأکید بر اصل "تولی و تبری و ولایت پذیری؛
- 11- تأکید بر ظلم ستیزی و عدم ظلم پذیری؛

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

- 12- تأکید بر رسالت جهانی و مسئولیت بشری و گسترش عدالت در جهان؛
- 13- تأکید بر مدارا و تحمل عقاید مخالف و خرده فرهنگ ها در سطح ملی و جهانی؛
- 14- تأکید بر پرورش منش آزادگی در هویت متریبان؛ طرد تفکیک میان دین و سیاست، حق و تکلیف، اختیار و وظیفه و عبادت و کار
- 15- توجه به میراث ادبیات فارسی در جهت انتقال ارزشهای اصیل اخلاقی؛
- 16- توجه به میراث ارزشمند فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی در راستای ایجاد هویت مشترک ایرانی و اسلامی

اهداف ساحت تربیتی اجتماعی و سیاسی

دوره اول	1- با ایفای نقش خود به عنوان عضوی از گروه (خانواده، دوستان، مدرسه)، احساس تعلق خود را نسبت به گروه با رفتار همدلانه، محترمانه و مشارکت جویانه نشان دهد. 2- با رعایت نظم و قانون در روابط خانوادگی و اجتماعی (محیط زندگی و مدرسه) وظایف خود را در قبال دیگران انجام دهد. 3- با شناخت خود به عنوان یک شهروند ایرانی، تعلق خاطر خود را نسبت به وطن و نمادهای آن نشان دهد.
دوره دوم	1- با شناخت حقوق و مسئولیت‌های خود در زندگی خانوادگی و اجتماعی و بکارگیری رفتار سازنده و مسالمت جویانه، از قوانین و مقررات به صورت آزادانه و سازنده پیروی کند. 2- با شناخت تغییرات محیط طبیعی و اجتماعی در گذر زمان، تأثیر آن را در زندگی خود تبیین کند. 3- با کسب مهارت‌های شهروندی، نقش‌ها و وظایف خود را در قبال جامعه محلی با مشارکت در فعالیت‌ها و برنامه‌های زیست محیطی، فرهنگی، سیاسی اجتماعی انجام دهد.

کیفیت بخشی فعالیت آموزشی مدارس ابتدایی

در سال‌های اخیر مسئله کیفیت آموزشی از مباحث مهم و قابل توجه در نظام‌های آموزشی شده است. نگاهی به تحولات نظام آموزش و پرورش کشور در دو دهه گذشته از نظر جمعیت دانش‌آموزان حاکی از رشد کمی و عدم توجه کافی به کیفیت آموزشی مدارس و بهبود ارتقای کیفیت آموزشی مستلزم یک ساز کار مناسب است (رحیمی، 1391). کیفیت آموزشی و پژوهشی از جمله دغدغه‌هایی است که همیشه نظام‌های آموزشی برای دستیابی به آن تلاش می‌کنند. ارتقای مستمر کیفیت آموزش و پرورش مستلزم استفاده از ارزیابی آموزشی است. کوشش‌های قابل توجهی در دو دهه اخیر جهت ارتقای کیفیت آموزش و دستیابی به هدف‌های نظام‌های آموزشی در بسیاری از کشورها به عمل آمده است. مراکز آموزش و پرورش در راستای سیاست‌های کلان کشوری تاسیس می‌شوند و برای توسعه کمی و کیفی آنها براساس همین سیاست‌ها، که با در نظر گرفتن مصالح همه جانبه اتخاذ شده‌اند، برنامه‌ریزی می‌شود و بعد از تأیید، راه‌اندازی یا ادامه فعالیت این مراکز آموزشی برای ارتقای آنها اقدام می‌گردد. طی سال‌های گذشته، ارتقای سطح کیفی مراکز آموزش، مورد توجه قرار گرفته است به طوری که مراکز متعددی به طور دوره‌ای با استفاده از سیستم‌های مختلف، ارزشیابی را انجام داده و با توجه به نتایج آنها تصمیم‌گیری می‌کنند. (محمدی، 1394) ارتقای کیفی مؤسسات آموزش و پرورش نیاز به یک سیستم ارزیابی کیفیت و اعتبار بخشی می‌باشد، تا با عنایت به نظام ارزشیابی جامع به سنجش وضع موجود از طریق استانداردهای از قبل تعیین شده، اقدام نموده و هویتی قانونی و علمی به مدارس اعطا نماید. توجه به کیفیت آموزش در دنیای کنونی از اهمیت فراوانی برخوردار است. اهمیت کیفیت آموزشی در کشورهای پیشرفته تا آن حد است که نتیجه رقابت آنها بر سر داشتن قدرت برتر است. لذا تلاش در جهت ارتقای کیفیت آموزشی، به کیفیت آموزشی شان بستگی دارد و کنار موفقیت‌های چشم‌گیری که در بعد کمی آموزش حاصل شده، همواره مد نظر برنامه‌ریزان بوده و تحقیقات متعددی جهت آگاهی از میزان موفقیت نظام‌های آموزشی در راه عملی ساختن اهداف، شناسایی عوامل مؤثر بر کیفیت آموزشی و موفقیت تحصیل دانش‌آموزان انجام گرفته و در حال انجام است. (نصیری، 1391)

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

کیفیت بخشی فعالیت پرورشی (فوق برنامه) مدارس ابتدایی

تربیت فرزند در دنیای امروز از نیازهای اولیه به شمار می رود. تربیت یک فرد فقط نتیجه کوشش های عمدی و رسمی خانواده و مدرسه نیست. تربیت هر فرد نتیجه همه عواملی است که در شک گیری شخصیت او نقش داشته اند، محیط در سازندگی ویژگی های عقلی، عاطفی و رفتاری انسانها موثر است، اثری که اجتناب ناپذیر است. (معیری، 1382)

در فرهنگ کشور ما دو مفهوم "تعلیم" و "تربیت" را به کار می برده اند که بعدها آن دو کلمه را به "آموزش" و "پرورش" ترجمه کردند و چنین تصور شده می شود که یک مربی با یک موسسه آموزشی اعم از رسمی یا غیر رسمی، دو کار درباره کودکان و نوجوانان انجام می دهد. یکی "آموزش" یعنی آموختن یک عده مواد و موضوع های خاص به ایشان، و دیگری "پرورش" یعنی انسان بار آوردن آنان، در امر آموزش فقط به معلومات یا مواد درسی توجه می شود در صورتی که در امر پرورش، تهذیب اخلاق و تزکیه نفس فرد، مورد عنایت است. در واقع آموزش با تن آدمی و پرورش با روح و عقل آدمی سرو کار دارد. آموزش بدون پرورش زبان بخش خواهد بود. (شعاری نژاد، 1389)

بررسی ویژگی های نظام آموزش و پرورش کشورهای مختلف نشان دهنده این است که آموزش دوره ابتدایی در اغلب آنها از اهمیت خاصی برخوردار است و مهم ترین مقطع تحصیلی به شمار می رود. به همین جهت در قانون اساسی و قوانین آموزش همگانی، حق برخورداری همه کودکان برای پرورش کامل استعدادهایشان به رسمیت شناخته شده است. امروزه ضرورت و نقش دوره آموزش و پرورش ابتدایی را فقط در توسعه مهارت ها و آماده کردن کودکان برای ورود به مدارج تحصیلی بالاتر خلاصه نمی کنند، بلکه آن را به طور خاص و عام اساس هرگونه تحول آغازین در عرصه رشد و توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی می دانند. (آقازاده، 1391).

مدرسه و رسالت تربیتی آن

مدرسه، در ادبیات آموزش و پرورش معاصر به مجموعه ترکیبی شرایط و عواملی گفته می شود که برای یادگیری و آموزش رسمی به وجود آمده است که سطوح مختلف ابتدایی، راهنمایی، متوسطه و دانشگاه را در برمی گیرد. مدرسه معاصر را کارگاه همگانی می نامند زیرا به سن معینی اختصاص ندارد و تنها جایی برای یادگیری یک عده مطالب و مهارت های مشخص به شمار نمی رود بلکه جایی است که بزرگترها هم آنجا کار می کنند یعنی درش به روی همه باز است و منبع غنی و پردازش یادگیری برای همه و همیشه می باشد. سابقه مدرسه ای را موثر می خواند که درجه پیشرفت تحصیلی محصلان آن نسبت به محصلان مدارس دیگر بالاتر باشد. لیکن اکنون مدرسه موثر به مدرسه ای گفته می شود که علاوه برداشتن خاصیت مذکور، دارای ویژگی های زیر می باشد:

- 1- پیشرفت تحصیلی بالاتر از سطح مورد انتظار است.
- 2- با محصلان، خوب رفتار می شود.
- 3- میزان غیبت پایین تر از حد انتظار است.
- 4- گرایش معلمان و محصلان به یادگیری و آموزش مثبت است.
- 5- معلمان در همه فعالیت های تربیتی خویش براین باورند که محصلان به هدف های مطلوب خواهند رسید و مسئولیت یادگیری را برعهده خود محصلان واگذار می کنند.
- 6- کار، مخصوصا فعالیت های گروهی پایه یادگیری تلقی می شود.
- 7- محصلان در فضای اجتماعی متنوعی کار می کنند یا مسئولیتی به عهده دارند.
- 8- تنها کلاس رسمی را محل یادگیری و فعالیت آموزشی نمی داند بلکه هر فرصت و رویدادی را نوعی موقعیت یادگیری و آموزش تلقی می کند.
- 9- معلمان، مسئولیت های آموزش و تدریس را بسیار جدی می گیرند.
- 10- محیط آرام، سالم، خوشایند، محرک نیک اندیشی، اندیشیدن انتقادی برای یادگیری است.
- 11- اولیای محصلان را اعضای پیوسته مدرسه می داند و اختلاف نظر یا سلیقه میان خود و ایشان را عامل جدایی و دوری از همدیگر تلقی نمی کند. بلکه آنها را، به طور غیر مستقیم در فعالیتهای مدرسه درگیر می کند.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

12- مدیر و معلمان و محصلان از بودن در مدرسه و فعالیت در آن لذت می برند .

13- مدرسه معاصر ، فرزند زمان است یعنی درهای آن به هرگونه پیشرفت علمی و هنری باز هستند و محصلانش همیشه در جریان تازه ترین یافته های علمی قرار دارند.

14- هیچ یک از معلمان و محصلان " از خود بیگانگی " احساس نمی کنند چون همگان برای مدرسه ارزشمندند و هیچ کدام خود را فدای دیگری نمی کند . در واقع مدرسه کارگزار جامعه برای تربیت اعضای مورد نیازش می باشد بنابراین سرمایه گذاری در آن را مستقیماً به عهده دارد و ضرورت هماهنگی میان آموزش مدرسه ای و نیازهای گوناگون جامعه ، مورد تأکید فلسفه آموزش و پرورش جدید به شمار می رود. کسانی که مدارس را اداره می کنند در واقع ، انسان و انسانیت را برنامه ریزی و اداره می کنند . پس برخورداری ایشان از شخصیت سالم و اطلاعات و تجارب لازم در مدیریت و آموزش و پرورش به سلامت و سعادت مردم خواهد انجامید (شعاری نژاد، 1389).

جامعه از مدرسه انتظاراتی دارد ، معلم باید تعلیمات خود را در مسیرهای معین و در عین حال رشد دهنده سوق دهد. ایجاد روح همکاری در شاگردان ، تقویت روح علمی در برخورد با مسائل زندگی، کمک به افراد در تهیه میزان های اخلاقی ، تحکیم علائق میهنی و تقویت میل نועدوستی ، همه اموری با ارزش هستند و باید در حرفه معلمی مورد توجه باشند . بنابراین توجه به ارزش ها نیز در تربیت کار تدریس تأثیر دارد.(شریعتمداری، 1391)

یافته های پژوهش :

به منظور آزمون این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون ساده به روش همزمان استفاده شد که نتایج آن به شرح ذیل می باشد.

جدول (4-19) : نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون در خصوص رابطه بین ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس

مقدار همبستگی پیرسون	درجه آزادی	سطح معنی داری
0/26	112	0/001

با توجه به مقدار همبستگی به دست آمده و اینکه مقدار p به دست آمده کمتر از 0/05 می باشد بنابراین فرضیه پژوهشی تأیید می شود و نتیجه می گیریم که بین ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

جدول (4-20): خلاصه مدل رگرسیونی بین ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
0/26	0/112	0/111	0/861

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود ضریب همبستگی چندگانه بین ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس برابر 0/26 می باشد و ضریب تعیین آن برابر 0/112 می باشد. به عبارت دیگر 0/112 از تغییرات واریانس متغیر ملاک کیفیت بخشی به فعالیت های مدارس به وسیله متغیر های پیش بین ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی تبیین می شود و ضریب تعیین تعدیل شده نشان می دهد که مدل مورد استفاده 0/111 تغییرات در کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی را بحساب آورده است.

جدول (4-21): نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی بین ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معنی داری
اثر رگرسیونی	14/464	1	14/337	28/092	0/001
باقیمانده	176/700	111	0/892		
کل	191/347	112			

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود اثر رگرسیونی متغیر ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی معنادار بوده است. این اثر رگرسیونی با $F = 28/092$ در سطح آلفای 0/001 معنا دار بدست آمد. به عبارت دیگر مجموع مجذورات باقیمانده به آن میزان نبود که اثر رگرسیونی را خنثی نماید و موجب عدم تفاوت معنادار گردد و به این معنی است که تغییر نشان داده شده به وسیله مدل رگرسیونی بر اثر اتفاق و تصادف نیست. در رابطه مثبت به دست آمده، بهترین ترکیب خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته وجود دارد.

جدول (4-22): ضرائب رگرسیونی سهم متغیر پیش بین را در پیش بینی متغیر ملاک

متغیر	B	خطای استاندارد	مقدار بتا	مقدار T	Sig سطح معنی داری
Constant (مقدار ثابت)	1/672	0/262		8/625	0/001
ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی	0/269	0/082	0/272	4/523	0/001

جدول ضرائب معادله رگرسیونی فوق سهم متغیر پیش بین را در پیش بینی متغیر ملاک نشان می دهد. همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود متغیر ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی با مقدار بتای 0/272 و $t = 4/523$ ، در سطح $a = 0/001$ پیش بینی کننده معنی داری برای متغیر کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی به حساب می آید. به عبارت دیگر به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار متغیر ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی 0/272 در انحراف معیار متغیر کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی ، تغییر ایجاد می شود.

نتیجه گیری :

ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس رابطه دارد.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

نتایج پژوهش نشان داد که بین ساحت ، تربیت سیاسی و اجتماعی با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و متغیر ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی با مقدار بتای $0/272$ و $t=4/523$ ، در سطح $a=0/001$ پیش بینی کننده معنی داری برای متغیر کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی به حساب می آید. به عبارت دیگر به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار متغیر ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی $0/272$ در انحراف معیار متغیر کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی ، تغییر ایجاد می شود.

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه ساحت های شش گانه ی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس بود که نتایج حاصل از آن نشان داد که ساحت های شش گانه ی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس رابطه معنادار وجود داشته است و می تواند آن را پیش بینی کند.

نتایج بدست آمده در تحقیق حاضر در خصوص برخی از نتایج حاصل از فرضیه ها با نتایج تحقیقات یوسف زاده چوسری ، شاه مرادی (1399) ، آقا محمدی (1398) ، دهقانی ، دره باغی ، فرجی (1396) ، کیایی ، موسی زاده (1396) ، ناصری تازه شهری ، ترکاشوند ، محمدی پویا (1395) ، شهرکی پور (1391) ، الگا و همکاران (2015) هم راستا است .

یوسف زاده چوسری ، شاه مرادی (1399) ، در پژوهشی با عنوان ارائه مدل برنامه درسی تربیت سیاسی بر اساس ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش برای دانش آموزان دوره ی متوسطه اول با رویکرد کیفی انجام شد. نتایج حاصل از این پژوهش این بود که دروس اجتماعی، فارسی ، مهارت های نگارشی ، و فرهنگ و هنر از بیشترین پتانسیل برای پرداختن به برنامه درسی تربیت سیاسی در دوره ی متوسطه اول برخوردارند . در نتیجه می توان گفت که جامعیت و توجه به عناصر موثر برنامه درسی فوق الذکر می تواند به بهبود سطح دانش ، نگرش و بینش سیاسی دانش آموزان متوسطه اول کمک کند.

آقا محمدی (1398)، در پژوهشی با عنوان بررسی میزان انعکاس اهداف ساحت های شش گانه تربیت سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در متون درسی ، یافته های پژوهش نشان دادند: از نگاه معلمان دوره ابتدایی، میزان توجه به ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی در برنامه درسی بسیار مطلوب، ساحت های اجتماعی و سیاسی، زیستی و بدنی، و همچنین علمی و فناوری نسبتاً مطلوب، و میزان توجه به ساحت تربیت زیبایی شناختی و اقتصادی و حرفه ای نسبتاً نامطلوب، بوده است. بنابراین می طلبد که در برنامه ریزی های آینده، مسئولان این مسائل را مورد توجه جدی قرار دهند.

دهقانی ، دره باغی ، فرجی (1396) ، در پژوهشی با عنوان مطالعه مولفه های سرمایه اجتماعی - اسلامی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بر اساس یافته های پژوهش ، وجود رهبری اسلامی در راس امور و رابطه داشتن اعضای جامعه و سازمان بر مبنای اخوت برای تقویت بعد ساختاری سرمایه اجتماعی اسلامی در سازمان و جامعه ، ضروری به نظر می رسد . عنصر محوری در بعد شناختی ، مساله اعتماد است که هم باید میان رهبر و اعضا و هم میان اعضای جامعه تعمیق داده شود. همچنین برای تحکیم بعد رابطه ای، بر تقویت هنجار های دینی و حذف ناهنجاری ها که در اصطلاح دینی " معروف " و " منکر " نامیده می شود ، تاکید شده است . یافته های مطالعه در بخش کمی نیز حاکی از آن است که در سند تحول ، 49% به بعد ساختاری ، 22% به بعد شناختی و 29% به بعد رابطه ای پرداخته شده است.

کیایی ، موسی زاده (1396)، در پژوهشی با عنوان شناسایی فرصت ها و تهدید های ساحت تربیت دینی و اخلاقی برنامه فلسفه برای کودکان بر اساس اهداف تعلیم تربیت اسلامی ، یافته های پژوهش نشان می دهد که فرصت های برنامه فلسفه برای کودکان در ساحت تربیت دینی و اخلاقی

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

شامل تقویت روحیه حقیقت جویی و آزاد منشی، تدارک فرصت شناخت، توسعه توانایی های فردی، تقویت پویایی های فردی و پرورش درک اخلاقی است.

ناصری تازه شهری، ترکاشوند، محمدی پویا (1395)، در پژوهشی با عنوان تحلیل محتوای منطق الطیر بر اساس ساحت های شش گانه ی تربیتی، یافته ها نشان داد که ارتباط زیادی بین ساحت های تربیتی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و منطق الطیر عطار به عنوان یکی از ارزشمندی ترین متون اسلامی-عرفانی وجود دارد و منطق الطیر سرشار از مباحثی که کل وجود انسان را مورد خطاب قرار داده است و تربیت همه جانبه انسان را شامل می شود و هیچ جنبه ی از وجود انسانی را فرو گذار نکرده است. پس منبعی این چنین ارزشمند باید در بطن فرایند تعلیم و تربیت و بالخصوص اسناد بنیادی نظام تعلیم و تربیت که زمینه ساز تحولی عظیم در کل جامعه است، گنجانده شود و از رهنمود های آن برای پر ثمر نمودن تحولات آموزشی بهره برده شود.

شهرکی پور (1391) در پژوهشی با عنوان "عوامل مؤثر بر افزایش کیفیت آموزشی دوره های کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد دانشکده علوم تربیتی (مطالعه موردی واحد رودهن)" به این نتیجه رسید عواملی مانند تجهیز کلاس ها به تکنولوژی نوین، انجام پژوهش، تغییر محتوای آموزشی، تدریس استادان و توسعه حرفه ای آنان، همگی به میزان نسبتاً زیادی در افزایش کیفیت آموزشی دوره های کارشناسی ارشد مؤثر هستند. پژوهش حاضر حاکی از آن است که برخی از این عوامل عبارتند از: شیوه تدریس استادان، آموزش و پژوهش، تکنولوژی های نوین و توسعه حرفه ای استادان. روشن است که تنها شناسایی این عوامل کافی نیست، بلکه باید به سازماندهی آنها با توجه به تشخیص وضعیتشان در کیفیت آموزش دانشگاهی نیز توجه نمود. در حیطه مهارت آموزی "به این نتیجه دست یافت،

الگا و همکاران (2015) در پژوهشی تحت عنوان "یادگیری الکترونیکی به عنوان راهی برای بهبود کیفیت آموزش برای دانشجویان بین المللی" نتایج تحقیق شان نشان داد که استفاده از یادگیری الکترونیکی در فرآیند آموزشی، کیفیت آموزش عملی را بهبود می بخشد و درک درستی از دوره را فراهم می کند.

در تبیین نتایج این تحقیق می توان این چنین بیان نمود که ساحت های شش گانه تربیتی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نقش بسزایی در پیشبر و کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس ابتدایی ناحیه دو بندرعباس دارد و مدیران و متخصصان امر آموزش و پرورش با بهره گیری از این ساحت ها در مدارس موجب پیشرفت های آموزشی و پرورشی دانش آموزان و رشد همه جانبه آنها خواهند شد. پژوهش ها نشان داد هرچه توجه به ساحت های شش گانه در برنامه ریز های مدیران پررنگ تر باشد اثر کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی بیش از پیش خواهد بود.

پیشنهاد های پژوهش

این پژوهش در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش ناحیه دو بندرعباس صورت پذیرفته است لذا باتوجه به یافته های به دست آمده و براساس اهمیت و اولویت آنها پیشنهادهای ذیل توصیه می شود:

مدیران عزیز با توجه به نتایج تحقیق سعی کنند از ظرفیت ساحت های شش گانه ی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در برنامه های برنامه سالانه ی مدرسه خود به صورت عملیاتی مد نظر قرار دهند تا شاهد کیفیت بخشی بیشتر فعالیت های آموزشی و پرورشی در سطح مدرسه ی خود باشند.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

توجه مدیران عزیز به رشد همه جانبه دانش آموزان و تحقق حیات طیبه نیازمند توجه کامل به نقش شش ساحت تربیتی در برنامه های آموزشی و پرورشی مدارس می باشد لذا همکاران گرامی جهت پیشبرد اهداف تعالی نظام اسلامی همه اهتمام خود را مبنی بر عملیاتی کردن اهداف ساحت های شش گانه تربیتی در برنامه های اجرایی و عملیاتی (بوم) مدرسه ی خود را داشته باشند. نتایج حاصل از پژوهش ها در اختیار آموزش و پرورش منطقه قرار گیرد تا نتایج پژوهش ها در صورت نیاز مورد استفاده قرار گیرند. این پژوهش در سطح مدارس ابتدایی آموزش و پرورش ناحیه دو بندرعباس صورت پذیرفته است از این رو به محققین علاقه مند به این موضوع پیشنهاد می شود :

تحقیق خود را به صورت مجزا با در نظر گرفتن مقاطع مختلف تحصیلی در آموزش و پرورش به انجام رسانند. با توجه به اهمیت ساحت های شش گانه در نظام تربیتی ، توصیه می شود که علاوه بر بررسی متغیرهای ساحت شش گانه تربیتی و کیفیت بخشی فعالیت های آموزشی و پرورشی ، متغیرهای دیگر از قبیل نقش متغیرها در برنامه های مختلف و کتاب های درسی و مباحث عقیدتی و سیاسی و اجتماعی معلمان و دانش آموزان مورد بررسی قرار گیرد. ابعاد دیگر نسبت به کیفیت فعالیت های آموزشی و پرورشی در ساحت های شش گانه مورد بررسی قرار گیرد .

منابع :

منابع فارسی

1. آقا زاده ، احمد.(1391).مسائل آموزش و پرورش ایران ، تهران : انتشارات سمت.
2. حافظ نیا ، محمد رضا .(1394). بررسی تحقیق علوم انسانی ، تهران : انتشارات سمت ، چاپ بیست و یکم .
3. دهقانی ، مرضیه ، سلیمانی ، دره باغی ، فاطمه ، فرجی ، محدثه . (1396). مطالعه مولفه های سرمایه اجتماعی – اسلامی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ، فصلنامه علمی ترویج علوم تربیتی از دیدگاه اسلام ، سال پنجم ، شماره ی ۹ ، پاییز و زمستان ۱۳۹۶ .
4. رحیمی ، حسن، محمدی، رضا و پرند، کوروش .(1391) . مجموعه مقالات چهل و هشتمین نشست روسای دانشگاه ها و مراکز علمی و تحقیقاتی کشور :چاپ اول ،انتشارات سنجش آموزش کشور.
5. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.(1390).دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ، تهران .
6. شریعتمداری، علی .(1391). اصول و فلسفه تعلیم و تربیت ، تهران : انتشارات امیر کبیر.
7. شعاری نژاد ، علی اکبر .(1389). فلسفه آموزش و پرورش ، تهران : انتشارات امیر کبیر.
8. شورای عالی آموزش و پرورش .(1391) . مصوبات نظام آموزشی جدید و تحقق حیات طیبه در چشم انداز 1404.
9. شهرکی پور ، حسن .(1391). عوامل موثر بر افزایش کیفیت آموزشی دوره های کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد دانشکده علوم تربیتی (مطالعه موردی واحد رودهن) ، نشریه پژوهش در برنامه ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی-برنامه ریزی درسی) ، پاییز 1391 دوره ، 9 شماره 34 : 118-124.
10. صدرالدین شیرازی ، ملاصدرا .(1387). شواهدالربوبیه ، جلد اول ، ترجمه علی بابایی ، تهران : انتشارات مولی.
11. کیایی ، طاهره ، موسی زاده ، زهره .(1397). فرصت ها و تهدیدهای ساحت تربیت دینی و اخلاقی برنامه فلسفه برای کودکان ،فصلنامه علمی -پژوهشی تربیت اسلامی ، شماره ۲۶ ، بهار و تابستان ۱۳۹۷ : ۹۷-۱۱۵ .

12. مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران. (1390). تهران: دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش.
13. محمدی، رضا. (1394). راهنمای عملی انجام ارزیابی درونی در نظام آموزش و پرورش ایران: تجارب ملی و بین المللی، انتشارات سازمان سنجش آموزش کشور.
14. معیری، محمد طاهر، سال چاپ، 1382. بچه های خوب، پرورش بد، موسسه انتشارات امیر کبیر، جلد دوم
15. نادری، علی رضا. (۱۳۸۵). دانش آموزان استثنایی، چاپ هفتم، تهران: امیر کبیر، صفحه ۱۲۸.

منابع غیر فارسی:

1. Alzamil, Z. (2014). *Quality improvement of technical education in Saudi Arabia: self-evaluation perspective. d methods research*". Retrieved on July, (25), 2014. *Quality Assurance in Education*, 22(2), 125-144.
3. García-Aracil, A.(2009). "European Graduates' Level of Satisfaction with Higher Education"; *Higher Education*, Vol. 57, No. 1, pp. 1-21. -Harman, X. (2012). *Big moves to improve the quality of teacher education in China. On the Horizon*, 20(4), 324-335.
4. Laura Belliaa, Gennaro Spadaa, Alessia Pedacea,b, Francesca Fragliassoa (2018) *Methods to evaluate lighting quality in educational environments. Energy Procedia* 78 (2018) 3138 – 3143.
5. Manolis Chalaris, Stefanos Gritzalis, Manolis Maragoudakis, Cleo Sgouropoulou and Anastasios Tsolakidis (2015). *Improving Quality of Educational Processes Providing New Knowledge using Data Mining Techniques. Procedia - Social and Behavioral Sciences* 147 (2015) 390 – 397
6. Niculescu. Maria (2015). *The Quality of the Educational Process via Classroom Leadership. Procedia - Social and Behavioral Sciences* 180 (2015) 885 – 891.
7. Olga V. Yanuschika, Elena G. Pakhomovaa, Khongorzul Batbold (2015) .*Elearning as a Way to Improve the Quality of Educational for International Students. International Conference for International Education and Cross-cultural Communication. Problems and Solutions (IECC-2015), 09-11 June 2015, Tomsk Polytechnic University, Tomsk, Russia. Available online at www.sciencedirect.com.*
8. Sarıkaya, M., & Daskın, M. (2016). *Investigating the relationship between educational service facilities and educational quality: an empirical study from North Cyprus universities. Ottoman: Journal of Tourism and Management, Research*, 1(1), 181-205.